

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
(назва інституту / факультету)

Кафедра педагогіки та методики початкової освіти
(назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету педагогіки,
психології та соціальної роботи

Тетяна ФЕДІРЧИК
«30» серпня 2021 р.

**НАСКРІЗНА ПРОГРАМА
ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ**

Освітньо-професійна програма

Початкова освіта
(назва програми)

Спеціальність

013 «Початкова освіта»

(вказати: код, назва)

Галузь знань

«01 Освіта / Педагогіка»

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти

другого (магістерського)

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання

українська

(вказати: на якій мові читається дисципліна)

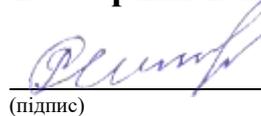
Чернівці 2021 рік

Наскрізна програма навчальної практики складена відповідно до вимог її змісту та відповідає освітньо-професійній програмі «*Початкова освіта*».

Розробники: *Гордійчук Оксана Євгенівна, доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти, кандидат педагогічних наук*
(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Затверджено на засіданні кафедри *педагогіки та методики початкової освіти*
Протокол № 1 від “26” серпня 2021 року

Завідувач кафедри

(підпис)

Світлана РОМАНЮК

(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою факультету

Протокол № 1 від “27” серпня 2021 року

Голова методичної ради факультету
педагогіки, психології та соціальної роботи

(підпис)

Ганна БИГАР

(прізвище та ініціали)

1. Вступ

Пріоритетність у розвитку системи вищої освіти, в цілому, та у професійній підготовці майбутніх учителів початкової школи, зокрема, набуває практична підготовка фахівців.

Практична підготовка здобувачів вищої освіти як одна із форм організації освітнього процесу здійснюється шляхом проходження практики на базах практики, які забезпечують практичну підготовку. Практична підготовка здійснюється в умовах професійної діяльності під керівництвом викладача університету та фахівця від бази практики. Організація практичної підготовки здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем в Університеті регламентується Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, протокол №7 від 31.08.2020 р.

2. Мета, завдання практик, компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти у процесі проходження практик

Відповідно до освітньо-професійної програми 013 Початкова освіта другого (магістерського) рівня вищої освіти, професійно (педагогічна) практика та професійна (організаційно-методична) практики є обов'язковим компонентом підготовки фахівців на здобуття ступеня вищої освіти магістра, що забезпечується поєднанням теоретико-практичної та організаційно-методичної спрямованості.

Об'єктом професійно-педагогічної практики є очна або дистанційна взаємодія суб'єктів освітнього процесу, а предметом – закономірності, прийоми, способи, методи та засоби цієї взаємодії, зумовлені його цілями та завданнями.

2.1. «Професійна (педагогічна) практика» (освітньо-професійна програма «Початкова освіта»)

Виробнича **професійна (педагогічна) практика** – є передзавершальним етапом у практичній підготовці фахівців початкової освіти *другого (магістерського) рівня вищої освіти* до роботи вчителя початкової школи в умовах закладу загальної середньої освіти.

Зміст діяльності студентів на етапі цієї практики повинен бути максимально наближеним до реальної професійної діяльності вчителя Нової української школи.

Зворотній зв'язок здобувачів вищої освіти з науково-педагогічними працівниками забезпечується за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, а саме: різні форми консультацій, електронна пошта, чат, он-лайн режим, блог, середовище Classroom, Viber, Moodle та інші.

Мета професійної (педагогічної) практики – поглиблення та розширення практикантами досвіду організації освітнього процесу з учнями початкових класів у ЗЗСО, формування фахової компетентності, професійної майстерності

майбутніх фахівців щодо реалізації знань та умінь, необхідних для організації роботи з учнями молодшого шкільного віку; методичному забезпеченні освітньо-виховного процесу та управлінні ним, підвищення інтересу до професійно-педагогічної діяльності.

Завдання професійної (педагогічної) практики:

- поглиблювати теоретичні знання, набуті в процесі навчання у ЗВО та інтегрувати їх у педагогічному процесі;
- розвивати і вдосконалювати професійні загальнопедагогічні уміння і навички, набуті в процесі навчання та практичної діяльності;
- формувати специфічні професійно-педагогічні уміння вчителя-класовода;
- удосконалювати вміння в доборі змістового навчального матеріалу, відповідно до програмових вимог, врахування особливостей підручника та рівня навчальних досягнень всіх учнів класу та потенційних можливостей дітей з особливими освітніми потребами;
- застосовувати традиційні та інноваційні форми, методи та технології навчання;
- знаходити оптимальні шляхи педагогічно правильного розв'язання завдань виховання в освітньому процесі;
- виробляти педагогічний такт та етикет у взаємовідносинах з учнівським та педагогічним колективом;
- формувати творчий дослідницький підхід до педагогічної діяльності.

На завершенні професійної (педагогічної) практики, відповідно до робочої програми практики, студент має набути таких *компетентностей і досягти програмових результатів*:

ЗК-1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
ЗК-2.	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК-4.	Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
ЗК-5.	Здатність працювати автономно.
СК-2.	Здатність спілкуватися академічною українською та іноземною мовами в усній і письмовій формі, формувати мовно-комунікативну компетентність зростаючої особистості.
СК-3.	Здатність застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи:
СК-3.1.	<i>Здатність забезпечувати оволодіння молодшими школярами різними стилями і видами сучасної української літературної мови для їх практичного застосування;</i>
СК-3.2.	<i>Здатність забезпечувати набуття молодшими школярами математичної компетентності на засадах технологічності;</i>
СК-3.3.	<i>Здатність забезпечувати компетентісно-інтегроване навчання нерозривності зв'язку «людина – природа – суспільство»;</i>
СК-3.4.	<i>Здатність до пізнання мистецтва та предметно-перетворювальної і технологічної діяльності, художньо-естетичного самовираження особистості.</i>
СК-4.	Здатність конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками

	освітнього процесу на засадах партнерства та підтримки з різними соціальними інституціями (наставництво, супервізія).
СК-5.	Здатність створювати соціально-сприятливі умови, що забезпечують ефективність функціонування інклюзивного освітнього середовища з використанням досвіду українських і зарубіжних практик, впровадження здоров'язбережувальних, пропедевтичних і корекційних технологій.
СК-8.	Здатність здійснювати методичний супровід організації особистісно-орієнтованої, інтегрованої, дослідницької діяльності, використовувати в освітньому процесі традиційні та інноваційні методи і технології навчання.

ПР-02	Спілкуватися академічною українською та іноземними мовами в суспільній, освітньо-професійній та особистісній сфері діяльності; формувати в учнів здатність до взаєморозуміння та взаємодії.
ПР-03	Вміти інтегрувати і застосовувати інноваційні технології у навчанні освітніх галузей початкової школи з урахуванням вимог до освітнього процесу й педагогічної діяльності та індивідуальних потреб здобувачів освіти.
ПР-04	Створювати методичну систему навчання здобувачів початкової освіти.
ПР-05	Організовувати співпрацю з усіма учасниками освітнього процесу на основі принципів партнерської взаємодії, надавати консультативну підтримку, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси.
ПР-06	Вміти бачити перспективу розвитку, усвідомлення необхідності змін та упровадження нововведень; створювати відповідне інформаційне поле на основі налагодження співпраці з різними соціальними інституціями та залучення педагогічного, учнівського і батьківського колективів до різних форм інноваційної діяльності.
ПР-08	Володіти методиками профілактично-просвітницької роботи щодо безпеки життєдіяльності учнів, інтегрувати в освітній процес здоров'язбережувальні засоби та ресурси, формувати культуру безпечних життєвих навичок, популяризувати здоровий спосіб життя.
ПР-11	Демонструвати знання та розуміння видів і форм професійного розвитку вчителя з урахуванням змін в освітній політиці, виявляти творчу ініціативу для підвищення свого фахового рівня, самопрезентувати власний професійний імідж.
ПР-12	Знати основні стратегії та умови формування позитивної мотивації до навчання і самооцінки учнів, застосовувати технології розвитку критичного мислення (розуміння себе, своїх цінностей та потреб, здатності до осмислення власних рішень та їх наслідків, навичок рефлексії).

2.2. Професійна (організаційно-методична) практика.

Метою професійної (організаційно-методичної) практики є: оволодіння студентами-магістрантами сучасними методами, формами, інструментами організаційно-методичної роботи в початковій школі; формування організаційно-методичної компетентності, професійних умінь і навичок самостійного прийняття рішень; укладання методичного забезпечення освітнього процесу в початковій школі та управління ним; удосконалення організаційно-педагогічних навичок; умінь творчо застосовувати набуті знання у професійній діяльності.\

Задання практики:

- ознайомити здобувачів другого (магістерського) рівня освіти із специфічними особливостями організаційно-методичної діяльності вчителя початкової школи;
- формувати уміння і навички організації освітньої, методичної та науково-дослідної роботи;
- формувати навички професійного спілкування;
- виховувати у студентів-магістрантів морально-етичні якості на засадах академічної доброчесності;
- формувати індивідуальний стиль використання інноваційних підходів в організаційно-методичній діяльності;
- формувати уміння творчо складати програму спостережень на основі самостійних гіпотез;
- виробити вміння планувати та організовувати методичну роботу в початковій школі та проводити методичні заходи.

Відповідно до освітньо-професійної програми, у результаті проходження практики студент має набути таких *компетентностей та програмових результатів*:

ЗК-1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
ЗК-2.	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК-3.	Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.
ЗК-4.	Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
ЗК-5.	Здатність працювати автономно.
СК-1.	Здатність реалізовувати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти, усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.
СК-8.	Здатність здійснювати методичний супровід організації особистісно-орієнтованої, інтегрованої, дослідницької діяльності, використовувати в освітньому процесі традиційні та інноваційні методи і технології навчання.
СК-9.	Здатність до змістово-функціонального моделювання та управління освітнім процесом, прогнозування перспектив педагогічної діяльності, визначення умов і ресурсів професійного розвитку впродовж життя.

ПР-01	Критично осмислювати та інтегрувати знання про концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування початкової освіти в Україні.
ПР-02	Спілкуватися академічною українською та іноземними мовами в суспільній, освітньо-професійній та особистісній сфері діяльності; формувати в учнів здатність до взаєморозуміння та взаємодії.
ПР-04	Створювати методичну систему навчання здобувачів початкової освіти.
ПР-09	Здійснювати аналіз, синтез, пошук й обробку наукової інформації з різних джерел і застосовувати її для вирішення конкретних дослідницьких завдань, а також використовувати інформаційні та комунікаційні технології для проведення досліджень прикладного характеру.
ПР-10	Дотримуватися академічної доброчесності та вимог законодавства щодо охорони авторського права.
ПР-11	Демонструвати знання та розуміння видів і форм професійного розвитку вчителя з урахуванням змін в освітній політиці, виявляти творчу ініціативу для підвищення свого фахового рівня, самопрезентувати власний професійний імідж.
ПР-12	Знати основні стратегії та умови формування позитивної мотивації до навчання і самооцінки учнів, застосовувати технології розвитку критичного мислення (розуміння себе, своїх цінностей та потреб, здатності до осмислення власних рішень та їх наслідків, навичок рефлексії).

3. Види, терміни, інформаційний обсяг проходження практик

№	Вид практики	Назва практики	Рік підготовки	Семестр	Термін проходження практики	К-сть кредитів	Кількість годин	Форма підсумкового контролю
1.	Виробнича	Професійна (педагогічна) практика	5	10	6 тижнів	11	330	екзамен
2.	Виробнича	Професійна (організаційно-методична) практика	6	11	2 тижні	3	90	екзамен

4. Орієнтовні бази практик

Професійна (педагогічна) практика та професійна (організаційно-методична) практика здобувачів другого (магістерського) рівня освіти спеціальності 013 Початкова освіта проводяться на базі закладів загальної середньої освіти.

Вибір бази практики базується на врахуванні наявності:

- кваліфікованих педагогічних працівників;
- досвіду інноваційної діяльності закладу;
- достатньо розвинутої матеріальної бази.

Базою проходження практики можуть бути також заклади, в яких реалізуються програми початкової загальної освіти за різними типами закладів освіти (заклади загальної середньої освіти, ліцеї, гімназії) у тому числі інноваційного типу (експериментальні майданчики, групи короткочасного перебування, прогімназії та інші).

Перелік баз практики сформований відповідно договору про співпрацю між Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича та управлінням освіти Чернівецької міської ради м. Чернівці від 09.01.2020 р.

Також, за умови подальшого працевлаштування в навчальному закладі, студенту-практиканту дозволяється проходження професійної (педагогічної) практики та професійної (організаційно-методичної) практики за місцем проживання.

5. Індивідуальні завдання

До індивідуальних завдань належить:

- Опрацювання оновленої нормативної та методичної бази.
- Виготовлення наочного і дидактичного матеріалу для проведення освітнього процесу з учнями початкової школи.

6. Форми і методи контролю студентів:

– самостійна робота, що включає читання й аналіз рекомендованої літератури, виконання домашніх завдань, підготовка до занять, підготовку до

виконання обов'язків вихователя робіт;

- індивідуальні роботи.

Контроль знань студентів:

– поточний, проміжний та рубіжний контроль: за 100-бальною шкалою оцінюється відвідування занять, робота студентів на заняттях, виконання самостійних завдань, виконання контрольних і індивідуальних робіт;

- підсумковий контроль: залік, іспит.

7. Критерії оцінювання

При виставленні оцінки за професійну (педагогічну) практику враховується:

- якість проведення уроків та підготовка до них;
- якість позакласних заходів, виховної роботи, прояв при цьому самостійності і творчості;
- уміння студента спостерігати і аналізувати уроки і виховні заходи;
- готовність студента до самостійної педагогічної діяльності, якість виконання функцій учителя;
- грамотність і естетичне оформлення звітної документації.

Система оцінювання навчальних досягнень студента відповідає вимогам ECTS.

Підсумкова оцінка за виробничу професійну (педагогічну) практику фіксуються за загальноприйнятою національною та ЄКТС шкалою в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Зараховано	A (90–100)	відмінно
	B (80–89)	дуже добре
	C (70–79)	добре
	D (60–69)	задовільно
	E (50–59)	достатньо
Не зараховано	FX (35–49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1–34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

«Відмінно» – рівень A (90-100 б.). Оцінка «відмінно» виставляється тоді, коли практикантом виконано переважно усі завдання. Практикант проявив себе організованим, сумлінним, ініціативним; користувався повагою і одержав високу оцінку серед студентів, методистів, керівників педпрактики; здав правильно оформлену документацію у визначений термін.

«Добре» – рівень В (80-89 б.); рівень С (70 - 79 б.). Оцінка «добре» виставляється за виконання практикантом усіх завдань на відповідному рівні. Практикант проявив себе організованим, старанним, одержав позитивну оцінку своєї діяльності серед студентів, учителів, методистів і керівника практики; здав у визначений час правильно оформлену документацію.

«Задовільно» – рівень D (60-69 б.); рівень E (50 -59 б.). Оцінка «задовільно» виставляється тоді, коли в основному виконанні завдання практики, але допущені незначні порушення. Практикант проявив себе як організований, але недостатньо старанний, ініціативний та самостійний; здав документацію, до якої є певні зауваження щодо оформлення.

«Незадовільно» – рівень FX (35-49 б.). Оцінка «незадовільно» виставляється тоді, коли окремі завдання виконані на незадовільному рівні. Практикант проявив себе як невідповідальний, недисциплінований. Кількість проведених уроків з позитивною оцінкою становить 50 % від їх загальної кількості. Має можливість для перездачі.

Рівень F – 34 б. і менше – без права повторного проходження практики. Не виконав більшу частину завдань, не провів жодного уроку та виховного заходу. Повторний курс навчання.

Оцінювання професійної (організаційно-методичної) практики здійснюється за 100-бальною шкалою загальноприйнятою національною та ЄКТС шкалою в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Зараховано	A (90–100)	відмінно
	B (80–89)	дуже добре
	C (70–79)	добре
	D (60–69)	задовільно
	E (50–59)	достатньо
Не зараховано	FX (35–49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1–34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

До критеріїв оцінювання професійної (організаційно-методичної) практики, відносять наступні:

- обсяг виконаних завдань програми практики;
- якість виконання системи дослідницьких завдань;
- своєчасність здачі звітної документації;
- участь у підсумковій конференції.

За результатами професійної (організаційно-методичної) практики студент отримує диференційовану оцінку.

Оцінку «відмінно» (90-100) студент одержує тоді, коли управлінсько-методична та організаційно-методична робота проведена на високому рівні, подана для перевірки система дослідницьких завдань належно оформлена. Щоденник практиканта всебічно відображає його діяльність під час практики і відповідає сформульованим вимогам; звіт не тільки перераховує види запланованої програмою практики роботи, а й містить самооцінку та самоаналіз діяльності. Характеристика свідчить про дисциплінованість та організованість студента, дотримання ним розпорядку роботи закладу освіти, активність у громадському житті, старанність тощо. Вся звітна документація вчасно здана на перевірку, охайно і грамотно оформлена.

«Добре» (89-70) ставиться за умови, коли управлінсько-методична та організаційно-методична робота проведена на достатньому рівні (не більше 25% оцінок „задовільно” за дослідницькі завдання), відповідають оцінці „добре” або „відмінно” різні види аналізу, заплановані програмою практики, проведено передбачену кількість завдань, звіт відображає виконану роботу й містить самооцінку, отримана позитивна характеристика з бази практики, вчасно подана на перевірку документація, однак у її оформленні виявляються незначні помилки.

Оцінкою «задовільно» (50-69) оцінюється практика студента, управлінсько-методична робота й організаційно-методична робота якого оцінено переважною більшістю оцінок „задовільно” (не допускається наявність оцінки „незадовільно”), різні види аналізу, заплановані програмою практики і виконані дослідницькі завдання оцінено на „задовільно” чи „добре”, щоденник та звіт відповідають поставленим вимогам, адміністрація закладу освіти позитивно відгукується про роботу студента-практиканта.

Студентам, які навчаються без відриву від виробництва та працюють в освітніх закладах за спеціальністю, що відповідає спеціальності, за якою вони здобувають освіту, вважати професійну (педагогічну) практику та професійну (організаційно-методичну) практику зарахованою, якщо вони подадуть методистам заочної форми навчання наступні документи: копія трудової книжки, довідка та характеристика з місця роботи.

Практичну діяльність такого студента оцінює керівник бази практики у характеристиці з місця роботи за розширеною шкалою підсумкового контролю, яка використовується в університеті, а методист заочної форми навчання вносить оцінку у відомість обліку успішності та залікову книжку студента.

Відповідним розпорядженням декана факультету, студенту, який з поважних причин, не виконав програми професійної (педагогічної) та професійної (організаційно-методичної) практик, дозволяється пройти ці види практики до кінця навчального семестру без відриву від занять в університеті.

Студент, що не виконав програму практики професійної (педагогічної), чи професійної (організаційно-методичної) без поважних причин, отримав незадовільну оцінку, відраховується з університету.

Підведення підсумків практики

Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання. Звіт про проходження практики оформлюється за вимогами, які містяться у робочій програмі практики.

Підсумковий контроль здійснюється комісією, яку призначає завідувач кафедри. До складу комісії входять відповідальні особи від структурного підрозділу (факультету, інституту), керівники практики від кафедри, керівники практики від баз практики (за можливістю), викладачі кафедри, які викладали студентам дисципліни професійної підготовки.

Комісія може заслуховувати звіт про проходження практики здобувачів вищої освіти на базах практики в останні дні її проходження, або на кафедрі протягом перших п'яти днів після її завершення, або перших десяти днів семестру, який починається після практики, яка за графіком практик організовувалася в літній період. Результати підсумкового контролю заносяться у відомість обліку успішності, залікову книжку здобувача вищої освіти.

Звітна документація з практики зберігається на кафедрі протягом трьох календарних років.

Після закінчення виробничої практики проводиться захист професійної (педагогічної) практики у формі «Панорами педагогічних ідей» та обміну досвідом педагогічної діяльності, а професійної (організаційно-методичної) практики – у формі звітної конференції.